

STUDENTEN MOGEN NIET ALLE WERKZAAMHEDEN UITVOEREN

In het vorige artikel hebben wij reeds vermeld dat studenten niet alle werkzaamheden op het bedrijf mogen uitoefenen. Daarover bestaat er soms nog wat onduidelijkheid. In deze bijdrage gaan we hier dieper op in. De zomervakantie is immers niet lang meer.

SOCIALE ZAKEN

Chris Botterman, hoofd Sociale Zaken Boerenbond

In *Boer&Tuinder* van 30 maart hebben we aandacht besteed aan de regels die in 2017 van toepassing zijn bij de tewerkstelling van studenten in de land- en tuinbouwsector. Het is daarbij belangrijk te onthouden dat, voor zover men de verschillende bepalingen op een correcte manier toepast, er een voordelig regime van socialezekerheidsbijdragen bestaat, zowel voor de studentenregeling als voor de seizoenregeling. Sinds 1 oktober 2013 is ook een combinatie mogelijk in hoofd van een en dezelfde student van de seizoenregeling tuinbouw én de tewerkstelling als student. Dit wil zeggen dat een jongere ongeveer 125 dagen tewerkgesteld kan worden in de tuinbouw in hetzelfde jaar. In de landbouw is dat in totaal ongeveer 90 dagen. Er is ook sinds vorig jaar opnieuw een keuzemogelijkheid om de jongere ofwel aan te melden in de seizoenregeling of als student.

Sommige werkzaamheden zijn principieel verboden.

Wij moeten bij de tewerkstelling van studenten rekening houden met een Koninklijk Besluit van 3 mei 1999 betreffende de bescherming van jongeren op het werk. Hierin is bepaald dat het in principe verboden is jongeren arbeid te laten verrichten die als gevaarlijk kan worden beschouwd. Hiermee wordt arbeid bedoeld:

- > die de jongeren, objectief gezien, lichamelijk of psychisch niet aankunnen;
- > waarbij de jongeren blootgesteld worden aan giftige of carcinogene stoffen; stoffen die erfelijke, genetische veranderingen kunnen veroorzaken; stoffen die tijdens de zwangerschap schadelijke gevolgen kunnen

hebben voor het kind of die voor de mens een schadelijke chronische bijwerking kunnen hebben;

- > die blootstelling aan ioniserende stralingen meebrengt;
- > die risicofactoren voor ongevallen inhoudt waarvan vermoed kan worden dat jongeren, aangezien ze nog niet veel inzicht hebben in veiligheid of onervaren of nog onvoldoende opgeleid zijn, deze meestal niet kunnen beseffen of kunnen voorkomen;
- > die jongeren blootstelt aan extreme koude of hitte, aan lawaai of trillingen.

In artikel 8 van dit KB van 1999 worden heel wat activiteiten uitgesloten voor jongeren. Wanneer men studenten in dienst neemt, zal er steeds moeten worden nagegaan of de activiteiten die zij moeten uitoefenen al dan niet gevaar inhouden zoals bedoeld in de opsomming hierboven. Wij hebben met de federaal minister van Werk Kris Peeters vorig jaar een akkoord kunnen bereiken waardoor jongeren die reeds over een geldig rijbewijs beschikken om bepaalde landbouwvoertuigen te mogen besturen én die als student tewerkgesteld worden, ook de mogelijkheid hebben tijdens deze tewerkstelling de bedoelde voertuigen te besturen. Het gaat hier vooral over een landbouwtractor. Er is nu een ontwerp-KB in voorbereiding waarbij jongeren die over het juiste rijbewijs beschikken alle voertuigen waarvoor dit rijbewijs geldt zullen mogen besturen, ook als student.

Gemotoriseerde transportwerktuigen

In de regelgeving wordt bijzondere aandacht besteed aan het besturen van gemotoriseerde transportwerktuigen door jongeren. Het is vooral over dit aspect dat er de laatste tijd nogal wat vragen werden gesteld. Het gaat

hier over werktuigen met een motor, waaronder ook landbouwtractoren.

Onder de term gemotoriseerd transportwerktuig verstaat men alle voertuigen op wielen die bestemd zijn voor het vervoeren, trekken, duwen, heffen, stapelen of het wegzetten in stellingen van lasten van ongeacht welke aard en die worden bediend door een bestuurder die hetzij naast het transportwerktuig meeloopt, hetzij meerijdt op een speciaal ingerichte op het chassis bevestigde of meestijgende bestuurdersplaats. Onder deze definitie vallen dus ook tractoren, heftrucks en nagevoeg alle machines die in de land- en tuinbouwsector worden gebruikt voor zover zij door een motor worden aangedreven. Het gaat met andere woorden over een zeer ruime omschrijving. In principe mogen jongeren geen gemotoriseerd transportwerktuig besturen! Dat mag zelfs niet als zij over een rijbewijs hiervoor zouden beschikken.

Opmerking. Hierop is een uitzondering aanvaard wat het besturen van tractoren betreft door studenten die over het juiste rijbewijs beschikken. Deze uitzondering zal in de nabije toekomst nog verruimd worden tot alle voertuigen waarvoor het rijbewijs geldt.

Studenten ouder dan 18 jaar. Studenten-werknemers die ouder zijn dan 18 jaar mogen geen gemotoriseerd voertuig besturen met uitzondering van een tractor. Voor een tractor wordt dus een uitzondering gemaakt als de jongere een geldend rijbewijs heeft. Studenten mogen alleen stapelende gemotoriseerde transportwerktuigen met een geringe hoogte bedienen. Onder geringe hefhoogte moeten we de hoogte die juist voldoende is om de last vrij te kunnen vervoeren verstaan. Dit houdt in

dat het aantal transportvoertuigen dat onder deze uitzondering valt eerder beperkt is.

Studenten tussen 16 en 18 jaar. Deze jongeren mogen eveneens deze hefstoestellen bedienen, maar enkel en alleen voor zover het gaat om toestellen waarbij de bestuurder naast het transportwerktuig meeloopt (dit zijn de zogenaamde transportwerktuigen type 'meelopende bestuurder').

Bijkomende voorwaarden. Zowel voor studenten ouder dan 18 jaar als voor studenten tussen 16 en 18 jaar gelden bovendien de volgende bijkomende voorwaarden:

- > het moet gaan om een platformtruck (een transportwerktuig waarbij de last op een vast platform of op een andere niet-hefbare inrichting wordt vervoerd), een pallettruck (een niet-stapelende heftruck met een geringe hefhoogte met een gesteunde vork voor het vervoeren van paletten) of een platformheftruck (een heftruck met een hefplatform met een geringe hefhoogte of een andere inrichting voor het vervoeren van lasten);
- > de werkgever moet de nodige maatregelen nemen om zich ervan te vergewissen dat de studenten die belast worden met de bediening van deze toestellen voldoende zin voor verantwoordelijkheid hebben en dat zij een aangepaste opleiding hebben gekregen voor het veilig besturen van deze werktuigen;
- > de bedieningsorganen van de toestellen moeten van een type zijn dat een permanente actie van de bestuurder vereist is. Bovendien moeten ze als ze automatisch werken, automatisch in de neutrale stand terugkeren en de rem in werking worden gesteld;
- > de snelheid van het rijden in een onbelaste toestand op vlak terrein moet beperkt zijn tot 6 km/uur voor toestellen met meelopende bestuurder en tot 16 km/uur voor toestellen met een meerrijdende bestuurder.

Andere verboden werkzaamheden

Een hele reeks van werkzaamheden zijn uitdrukkelijk verboden voor studenten. Wij vermelden verder de belangrijkste activiteiten die voorkomen in de lijst van niet-toegelaten werken.

Bijzondere bepaling voor +18-jarigen. Het is evenwel zo dat het verbod niet van toepassing is voor studenten die ouder zijn dan 18 jaar die cumulatief aan de volgende voorwaarden voldoen:

- > zij worden niet betrokken bij het besturen van gemotoriseerde transportwerktuigen (er gelden wel bijzondere bepalingen voor een tractor en wat hefwerktuigen betreft, zie hoger);
- > hun studierichting stemt overeen met de werkzaamheden waarop de verbodsbepaling betrekking heeft;
- > de werkgever vraagt, vooraleer de studenten tewerk te stellen voor deze activiteiten, het advies van de preventie-adviseur of van de externe dienst voor preventie en bescherming.

De volgende werken zijn uitdrukkelijk verboden voor studenten.

- 1 Het gaat om arbeid die blootstelling meebrengt aan de hierna opgesomde fysische, biologische en chemische agentia.

Fysische agentia. Werk in een omgeving met overdruk, zoals bijvoorbeeld in een hogedrukruimte; werken waarbij men in contact kan komen met ioniserende stralingen.

Biologische agentia. Het gaat hier om de biologische agentia van de groepen 3 en 4 van het KB van 4 augustus 1996 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de blootstelling aan biologische agentia.

Chemische agentia. Het gaat hier om stoffen die gevaarlijk kunnen zijn voor de mens en zijn leefmilieu en die ingedeeld zijn als giftig (T), zeer giftig (Tx), bijtend (C) of ontplofbaar (E). Het gaat ook om stoffen en bereidingen die zijn aangeduid als zijnde schadelijk (Xn) met de standaardzinnen R39 (gevaar voor zeer ernstige onher-

stelbare schade), R40 (mogelijke gevaren voor onherstelbare effecten), R42 (kan overgevoeligheidsreacties veroorzaken bij inademing), R43 (kan overgevoeligheidsreacties veroorzaken bij aanraking met de huid), R45 (kan kanker veroorzaken), R46 (kan erfelijke, genetische schade veroorzaken), R48 (gevaar voor ernstige schade aan de gezondheid bij langdurige blootstelling), R60 (kan de vruchtbaarheid schaden) en R61 (kan schade veroorzaken aan het ongeboren kind). Het betreft ook irriterende stoffen (Xi) en die zijn aangeduid met de standaardzinnen R12 (zeer licht ontvlambaar), R42 en R43.

- 2 Arbeid waarbij het niet mogelijk is door analyse vast te stellen of de grenswaarden voortdurend worden nageleefd voor onder meer de volgende chemische agentia: arseenverbindingen, fluor en zijn verbindingen, benzeen, koolstofdioxide, loodverbindingen ...
- 3 De volgende procedés en werkzaamheden (wij vermelden alleen de belangrijkste): werken met ontstekingsmiddelen (gevaar voor ontploffing); arbeid in een omgeving met overdruk; werken met ontvlambare vloeistoffen, met samengeperste gassen, met vloeibare of opgeloste gassen; het besturen van graafwerktuigen en -machines; het besturen van machines voor het heien van palen; het besturen van hefwerktuigen en het geleiden van bestuurders ervan met signalen; het slopen van gebouwen; het oprichten of afbreken van stellingen; las- of snijwerken; het gebruik van schietamers; het snoeien en vellen van hoogstammige bomen.

Voorafgaande analyse verplicht

Sinds het Koninklijk Besluit van 3 mei 1999 betreffende de bescherming van jongeren op het werk van toepassing is geworden, moet de werkgever een analyse van de risico's (laten) uitvoeren waaraan jongeren tijdens hun arbeid blootgesteld kunnen worden. Het moet hierbij de bedoeling zijn alle risico's te kunnen beoordelen voor de veiligheid, de lichamelijke en geestelijke gezondheid en de ontwikkeling van de jongere. Hierbij moet er rekening mee worden gehouden dat jonge werknemers door hun jeugdige leeftijd of door een gebrek aan ervaring zich vaak niet bewust zijn van de verschillende risico's die op de plaats van arbeid aanwezig kunnen zijn.

Deze analyse moet plaatsvinden vooraleer de jongeren het werk aanvangen. Zij moet ten minste een keer per jaar worden hernieuwd, ook bij elke belangrijke aanpassing of wijziging aan de werkpost moet dit gebeuren. De werkgever is ertoe gehouden de nodige preventie-maatregelen te treffen voor de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de jongeren op het werk zodat zij beschermd zijn tegen elk risico dat hun veiligheid, lichamelijke of geestelijke gezondheid of ontwikkeling zou kunnen schaden.

Voorbeeld werkkledij. Eventueel kan de werkgever aangepaste werkkledij ter beschikking stellen. Dit is

kledij die een afdoende bescherming biedt tegen bepaalde verhoogde risico's. Het onderhoud moet om deze redenen ook door de werkgever gebeuren.

Voorbeeld individuele beschermingsmiddelen. Voor de uitvoering van bepaalde werkzaamheden moet de werkgever soms individuele beschermingsmiddelen ter beschikking stellen. Het kan hier gaan om handschoenen, oordoppen, oorschelpen of beschermingshelmen tegen overdreven lawaai; ademhalingsmaskers of -toestellen die bescherming bieden tegen stof of gevaarlijke dampen; beschermingsbrillen tegen het wegvliegen van houtspaanders, metaaldeeltjes en andere deeltjes die verwondingen kunnen veroorzaken; beschermingshelmen op plaatsen waar er gevaar is voor vallende brokstukken, stenen of werkmaterialen; schoenen met verstevigde toppen om te voorkomen dat vallende voorwerpen de voeten kunnen kwetsen.

Voorbeeld hygiëne op de werkplaats. In alle werklokalen moet er voor een behoorlijke lucht- en klimaatregeling worden gezorgd. Het werkklimaat mag niet negatief worden beïnvloed door de aanwezigheid van bevuilde of bedorven lucht, gevaarlijke tocht, overmatige warmte of koude, alsook overmatige vochtigheid of droogte. Op de werkplaats moet er ook voldoende drinkbaar water voorhanden zijn voor de werknemers.

Uit wat hierboven gesteld wordt, blijkt duidelijk dat wanneer op grond van de doorgevoerde risicoanalyse één of meerdere risico's zijn vastgesteld, de werkgever voor de situatie van de betrokken jongeren de passende maatregelen moet treffen. De werkgever moet de risicoanalyse en de uitwerking van de nodige beschermingsmaatregelen bespreken met de preventieadviseur of met de externe dienst voor preventie en bescherming. De resultaten van de analyse en het gevolg dat hieraan gegeven is, moeten opgenomen worden in het globaal preventieplan. Ten slotte moet de werkgever de jongeren op het werk inlichten over alle mogelijke vastgestelde risico's en over alle maatregelen die genomen zijn ter bescherming van hun gezondheid en veiligheid.

Conclusie. Het is in dit verband dan ook zeer belangrijk om, wanneer men overweegt jongeren tewerk te stellen, vooraf contact op te nemen met de externe dienst voor preventie en bescherming waarbij men als werkgever is aangesloten. In de volksmond wordt nog vaak de term 'Dienst voor Arbeidsgeneeskunde' gebruikt.

Arbeidsduur voor jongeren. Men moet er bovendien rekening mee houden dat voor jongeren (jonger dan 18 jaar) de arbeid niet meer mag bedragen dan 8 uur/dag en niet meer dan 40 uur/week. Bovendien moet na 4,5 uur werk een rustpauze worden voorzien. Het is dus belangrijk ook de organisatie van het werk af te stemmen op deze jongere werknemers.

Sluit nu aan bij het Fonds Gezondheidszorgen Boerenbond

De leden van Boerenbond-AVBS die al ingeschreven zijn in het Fonds Gezondheidszorgen Boerenbond hebben de premie betaald in functie van het aantal seizoenwerknemers dat zij in 2016 tewerkstelden. De werknemers die onder de verzekering vallen, zijn de seizoenwerknemers die in 2017 worden aangeworven. CM heeft de aangesloten bedrijven al een brief of mail gestuurd met de nodige informatie over hoe men de seizoenwerknemers van 2017 kan inschrijven. Dit kan ook elektronisch, wat een stuk eenvoudiger is. De inschrijving moet maar één keer moet gebeuren en geldt meteen ook voor de volgende jaren. In de toekomst zullen

we proberen automatisch gebruik te maken van de Dimona-gegevens.

Wij doen ten slotte nog een oproep aan de leden Boerenbond/AVBS die zich nog niet hebben aangesloten, om dit alsnog te doen. We zijn nu al half april. Het is belangrijk dat ook de fruit- en groentebedrijven waar de activiteit aanvangt in het derde en het vierde kwartaal van 2017 nu aansluiten bij het Fonds Gezondheidszorgen Boerenbond. Dit fonds biedt de zekerheid dat alle kosten voor gezondheidszorgen dit jaar gewaarborgd zullen zijn.